

A Magyar Regionális Tudományi Társaság XV. Vándorgyűlése
Dualitások a regionális tudományban
Mosonmagyaróvár, 2017. október 19–20.

A magyarországi hitelintézeti tevékenységek dualitásai – képzet vagy valóság?

Kovács Sándor Zsolt

tudományos segédmunkatárs

MTA KRTK Regionális Kutatások Intézete

tag

Global Network of Financial Geography

Az előadás a K120007 sz. és *Pénzintézetek gazdaságfejlesztő szerepe a teljesítmény és a hitelezési mutatók alapján: Területi Pénzügyi Vizsgálatok* c. NKFIH kutatás támogatásával készült

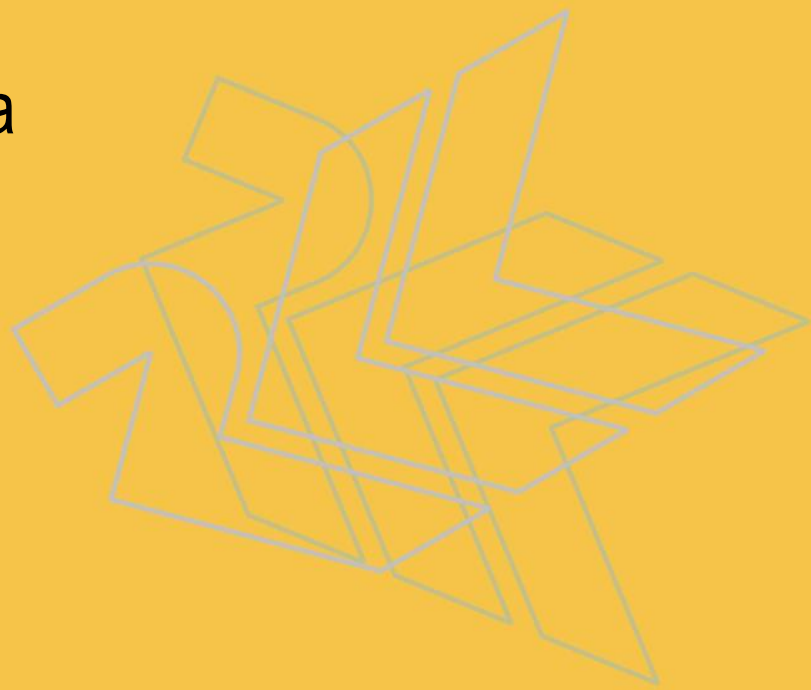

- A hazai, külföldi tulajdon által dominált hitelintézeti rendszerben
 - Megvizsgálni a szereplők működésében rejlő dualitásokat, ezáltal
 - Elemezni a területileg is kirajzolódó centrum-periféria viszonyok realitását.

- Elméleti alapok
 - Pénzügyi szolgáltató szektor és gazdasági növekedés kapcsolata
 - Pénzügyi szolgáltató szektor területi leképeződése
- Hazai piaci szereplők bemutatása
- Módszertani lehetőségek
- Eredmények
- Összegzés

A téma relevanciája, a területi vizsgálatok lehetőségei

- Pénzügyi szolgáltatások színvonala és gazdasági növekedés (*Mérő 2003; Demirgüç-Kunt 2010*)
 - Függetlenség (*Lucas, 1988; Stern, 1989; Chandavarkar, 1992*)
 - Követő, függő pozíció – a növekedés, a vállalati fejlődés újabb és újabb keresletére reagál a bankszektor (*Robinson, 1952*).
 - A külső finanszírozási lehetőségek bázisán gyorsuló gazdasági növekedés (*Schumpeter, 1912; Mitchell, 1970; Klapper et al., 2006; Aghion et al., 2007; Ayyagari et al. 2011*).
- Területi vizsgálati módok
 - Makrogazdasági (*Levine et al. 2000, Christopoulos - Tsionas 2004; Bekaert et al. 2005*) és vállalati elemzések (*Haber 1997; Demirgüç-Kunt és Maksimovic 1998*)
 - Országon belüli területi vizsgálatok (*Jayaratne és Strahan 1996; Ferri - Messori 2000; Bertrand et al. 2004*)

Pénzügyi szolgáltató szektorok területi képét befolyásoló tényezők

- Telephelyválasztás problematikája, modelljei (*Rechnitzer 1994*)
- Neoklasszikus centralizált (*Kohn 1998*) vs. posztkeynesi, decentralizált (*Chick és Dow 1988*) bankrendszer
- Nemzetállami berendezkedés és pénzügyi közvetítő rendszer korrelációja (*Merton és Bodie 2005*)
- Külföldi tulajdon hányad meghatározó szerepe a döntéshozatali szintek területi leképeződésében (*Kovács 2013*)

Kereskedelmi bankok

- Nagy arányú külföldi tulajdon
- Centralizált működés, központi döntéshozatal
- Helyi fiókok limitált döntési kompetenciákkal
- 32 intézmény, 1 618 fiók

Szövetkezeti hitelintézetek

- Nagyrészt hazai tulajdonosi struktúra
- Decentralizáltabb működés vs. Integráció
Helyi döntéshozatal és alacsonyabb információs aszimmetria
- Helyi beágyazottság, helyi ismeretek
- \approx 80 intézmény, 1 503 kirendeltség

A területileg értelmezhető dualitás lehetséges módszertana

1. Hálózati eloszlások elemzése a településhálózat mentén
2. Működési (fizikai) távolság mérése
3. Funkcionális távolság elemzése – fizikai távolság mellett a döntéshozatal társadalmi és gazdasági körülményeit is vizsgálja (*Alessandrini et al, 2009*)

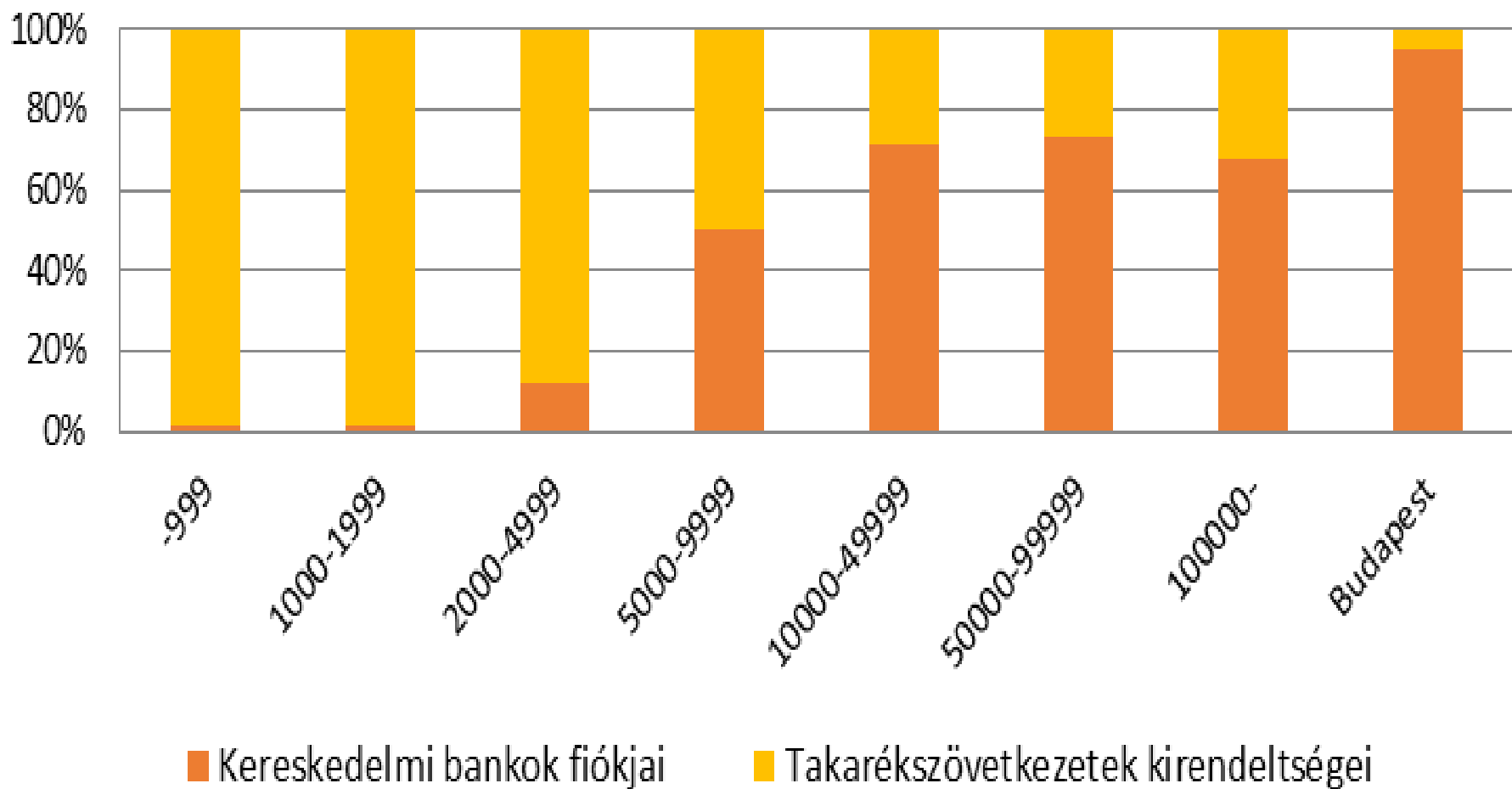
$$FT_j^1 = \frac{\sum(fiók_j \times \ln(1 + KM_{jz}))}{fiókok száma_j}$$

$$FT_j^2 = \frac{\sum(fiók_j \times \ln(1 + |SC_j - SC_z|))}{fiókok száma_j}$$

$$FT_j^3 = \frac{\sum(fiók_j \times \ln(1 + \sum_{h=1}^m |W_{hj} - W_{hz}|))}{fiókok száma_j}$$

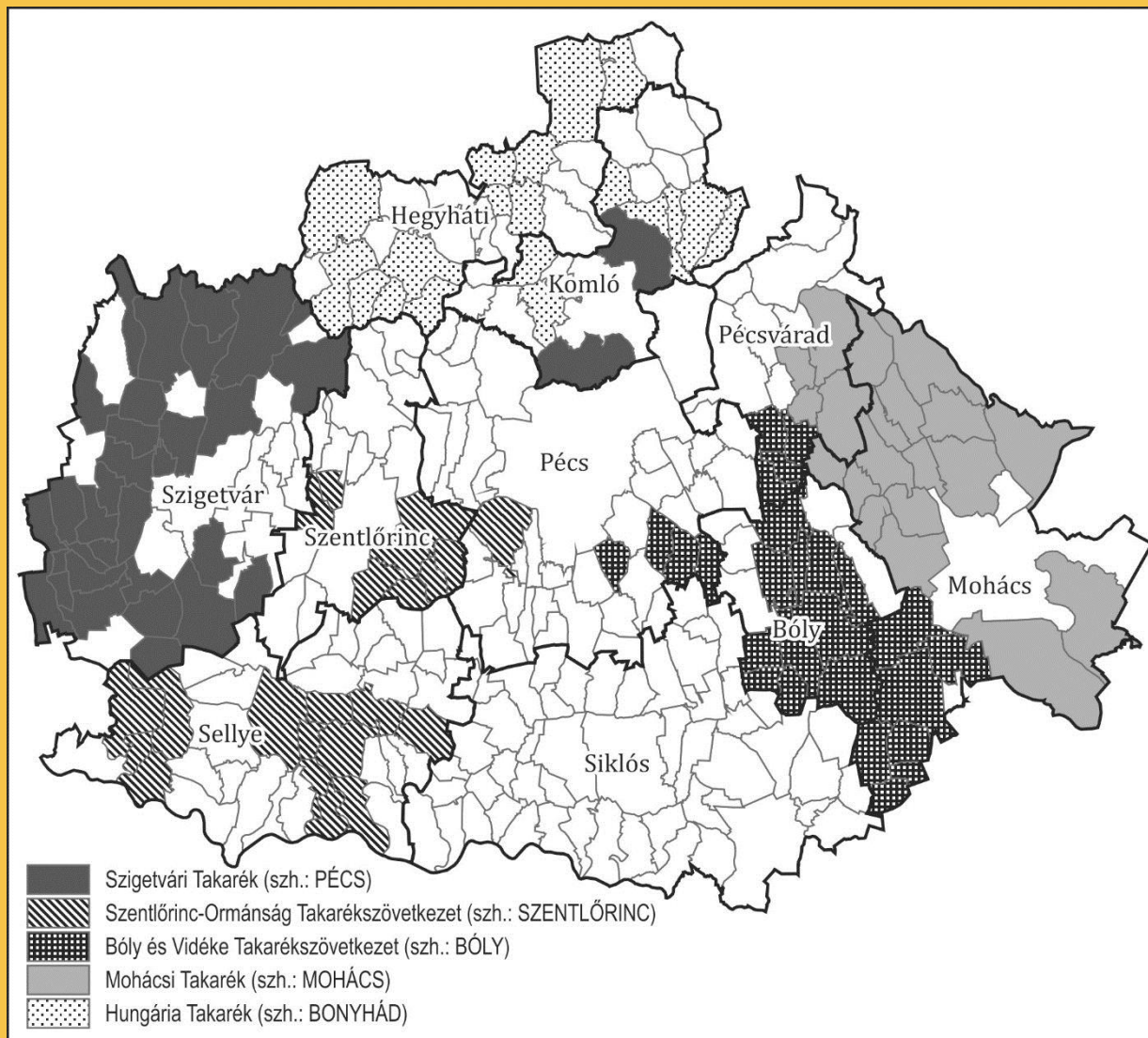
$$FT_j^* = FT_j^1 * FT_j^2 * FT_j^3$$

1. a. Működési forma és településhierarchia összefüggése

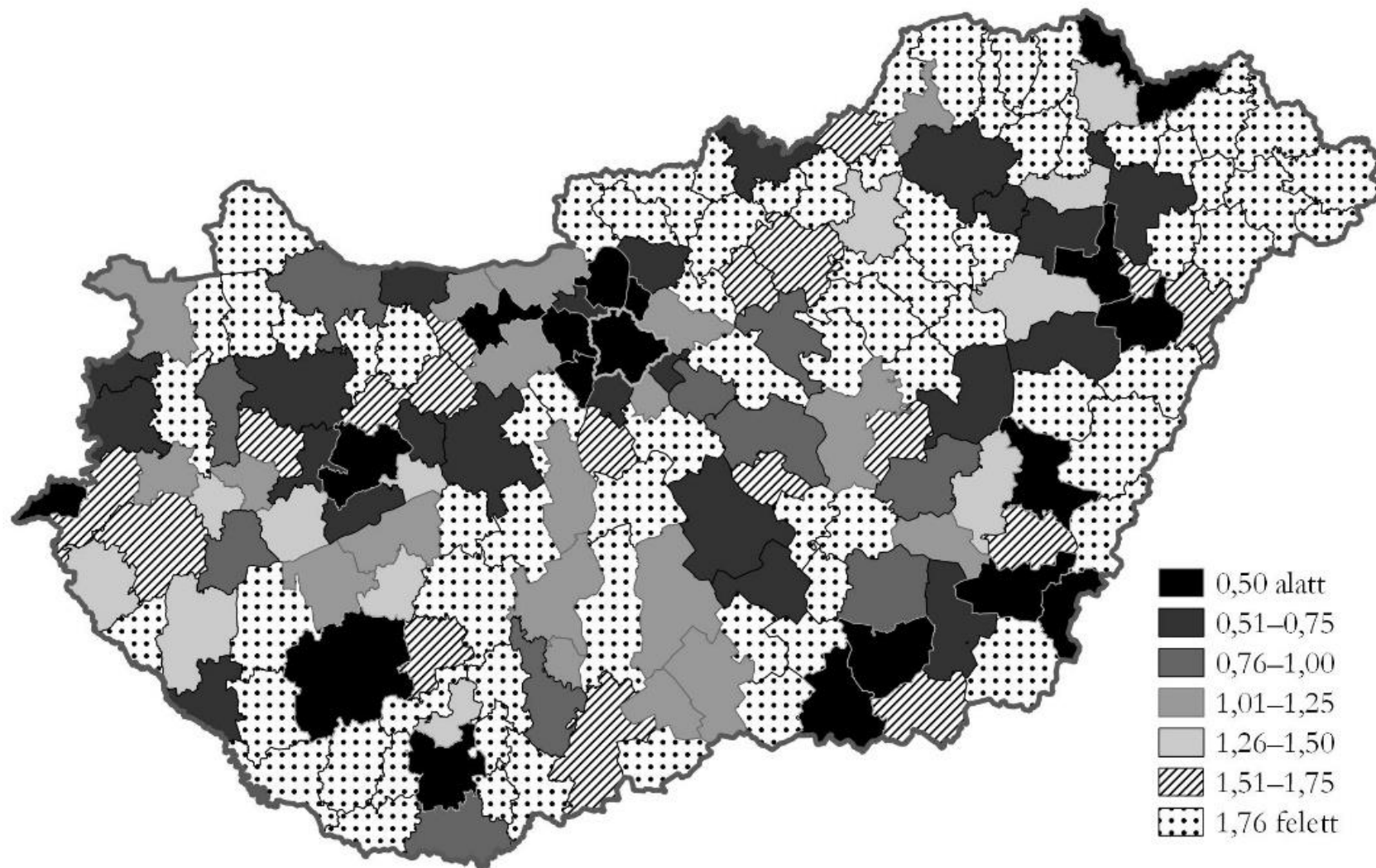
1. b. Önkormányzati együttműködések – Baranya megye példája

Forrás: Kovács, 2015

2. Működési távolság járási szinten, 2016

Forrás: Kovács, 2017

3. Funkcionális távolság mérése – Baranya megye példája

Kereskedelmi bankok	FT értéke	Takarékszövetkezetek	FT értéke
Budapest Bank	6,42	Bóly és vidéke	3,84
Cofidis	6,50	Hungária	4,52
CIB	6,50	Mecsekvidéke	3,85
Erste	6,42	Mohácsi	3,52
FHB	6,50	Szentlőrinc-Ormánság	3,47
K&H	6,43	Szigetvári	3,24
MKB	6,50		
OTP	6,43		
Raiffeisen	6,50		
Sberbank	6,50		
Unicredit	6,50		
ÁTLAG	6,47		3,74

Forrás: Saját szerkesztés

- A területi jelenlétben a szövetkezeti hitelintézetek 2013-as integrációját követően is kirajzolódik egyfajta város-vidék, vagy centrum-periféria viszony
- Azonban az integráció óta (részben már előtte is) megfigyelhető a szövetkezetek centrumok felé való orientációja, a helyi működési területek részleges feladása, mely a nemzetközi gyakorlatokkal élesen szembe megy.

A Magyar Regionális Tudományi Társaság XV. Vándorgyűlése
Dualitások a regionális tudományban
Mosonmagyaróvár, 2017. október 19–20.

Köszönöm szépen a megtisztelő figyelmet!

Kovács Sándor Zsolt

tudományos segédmunkatárs

MTA KRTK Regionális Kutatások Intézete

skovacs@rkk.hu

Az előadás a K120007 sz. és *Pénzintézetek gazdaságfejlesztő szerepe a teljesítmény és a hitelezési mutatók alapján: Területi Pénzügyi Vizsgálatok* c. NKFIH kutatás támogatásával készült